

Ricky Rijneke over *Silent Ones*

Ricky Rijneke maakt met haar debuut *Silent Ones* meteen kans op een Tiger Award op IFFR. Ze draaide haar film in een schemerzone op een bulkschip, met een internationale cast en crew die eerder meewerkten aan *Hukkle*, *The Return* en Bouli Lanners-films. 'Ik wil me niet beperken tot Nederland'

In een van de eerste scènes van *Silent Ones* vaart de jonge vrouw Csilla langs de kettingen van een massief vrachtschip, een schemerzone in. Het lijkt zich allemaal in een ver land af te spelen, maar het is vlak om de hoek opgenomen. Ricky Rijneke: "*Silent Ones* is deels gedraaid op een bulkschip in de Rotterdamse Waalhaven, de

Marcor, een Tsjechisch schip uit 1975 dat verlaten is en aan de ketting gegaan. Het gedeelte voor de bemanning hebben ze ooit dichtgelast, zodat we de ruimte nog in de oude staat aantreffen: alle papertjes, logboeken en boutjes lagen er nog, we hebben er niets aan veranderd. Het is een heel mooi schip, maar het was er koud en stoffig, vol asbest, en het stonk er vreselijk, heel claustrofobisch allemaal. Als een labyrint met allemaal gangetjes en kamertjes. Ik noem het een soort dodenschip."

Ook Csilla lijkt tussen het leven en de dood in te zitten. In de voice-over heeft ze het over 'haar tweede leven', het einde van de wereld, over het gevoel te slaapwandelen en van de wereld te zijn afgesneden. Achter elke deur zit weer een andere deur, wordt er in de film gezegd. Er lijkt geen uitgang te zijn, geen einde. Dat uit zich in het vernuftige scenario, dat in het midden begint en eerst vooruit blik en dan weer terugkijkt. Rijneke: "Het is eigenlijk een cirkel. Het eind van de film kun je zo weer plakken aan het beginshot. Je zou de film kunnen *lopen*, eindelijk door laten lopen."

Ook de camera glijdt langzaam langs de wanden en de gordijnen, zonder ergens naartoe te gaan, net als het schip dat stilligt en zich nergens naartoe begeeft. In *Silent Ones* is niets lineair en gaat de tijd niet per se vooruit. "Ik zoek een soort ritme waarin alles samenvalt. Dat ene dollyshot langs de wand, waarin Csilla vertelt dat ze wakker wordt en weer naar bed gaat, brengt het monotone verglijden van de tijd in beeld. De locaties zijn niet louter decor maar zeggen iets over haar geestestoestand: een vrouw in de rouw, een verward persoon die iets niet kan verwerken."

Rijneke nam haar film op met een internationale cast en crew. Actrice Orsi Toth ([Pleasant Days](#)) is Hongaars, evenals de cameraman Gergely Pohárnok ([Hukkle](#)), de andere cameraman is Waals (Jean-Paul de Zaeytijd, cameraman van Bouli Lanners), de componist is Russisch (Andrei Dergatchev, [The Return](#) en [The Banishment](#)). "Ik wil me niet beperken tot Nederland. Ik kijk naar goede films, of ze nou buitenlands of Nederlands zijn."

In haar veelbekroonde korte film *Wing, The Fish That Talked Back*, over een Chinees meisje in Nederland en haar grootmoeder met heimwee, wordt ook geen Nederlands gesproken maar Kantonees, en overheerst een soortgelijk ontheemd gevoel. "In beide films creëren de personages een eigen universum, een fantasiewereld, en ook qua camerastijl en ritme zijn er overeenkomsten." Waar dat gevoel van ontheemding vandaan komt, daar houdt Rijneke zich niet mee bezig. "Haneke zei eens: een duizendpoot loopt gewoon, als hij gaat nadenken hoe hij loopt dan struikelt hij over zijn voeten."

Het gebruik van geluid is opvallend voor een film die *Silent Ones* heet. Dode materie komt tot leven via het geluid. Een tractor wordt een grommend beest, en ook de motorruimte van het schip en de eindeloze stroom vrachtwagens roepen een beklemmende sfeer op. "Het geluid versterkt Csilla's gemoedstoestand, we wilden haar isoleren en haar eenzaamheid laten voelen door bepaalde achtergrondgeluiden juist naar voren te halen en ze te versterken."

Actrice Orsi Toth is in staat om in één gezicht twee emoties te tonen: een verbeterd mond boven angstige ogen. "Orsi kan echt vertellen met haar gezicht, ze is een *one take actress*, maar wel ontzettend moeilijk om mee te werken. Ze gebruikt weleens drugs en is anorectisch, heel intens allemaal. En dan zaten we ook nog op zo'n schip."

"Het jongetje dat het broertje speelt hebben we gevonden in een supermarkt hier op de hoek. Na een lange casting ging ik helemaal naar Boedapest op zoek naar een geschikte acteur maar dat leverde niets op. Je houdt het niet voor mogelijk, maar mijn vader, tevens producent, zei: je moet echt eens gaan kijken naar het jongetje in de supermarkt hier op de hoek. Daar zat hij achter de kassa, helemaal alleen in de zaak, tien jaar en heel bijdehand. Dan reis je half Europa af en dan zit je ideale acteur hier om de hoek."

Op dit moment is Rijneke aan het schrijven aan *Hotel Europa*, een titel die weer heel internationaal klinkt. "Dat zou wel eens kunnen kloppen inderdaad, maar ik heb nog geen idee wie de cast en crew wordt. Ik sluit niets uit."

Mariska Graveland

http://www.filmkrant.nl/TS_februari_2013/8659